

PUHDAS ITÄMERI JOHN NURMISEN SÄÄTIÖ

Rahastoraportti

2/2010 (25.10.2010)

Tilanne 31.9.2010	€
Lahjoitukset	6,0 MEUR
Käytetyt varat	3,6 MEUR
Sitoumukset	2,4 MEUR

Yleistä Puhdas Itämeri -hankkeista

Puhdas Itämeri -hankkeilla on kaksi toiminta-alueita: Itämeren rehevöitymisen oireita ehkäisevät hankkeet sekä Suomenlahden öljyliikenteen turvallisuutta edistävä hanke. Rehevöitymishankkeita johtaa Marjukka Porvari ja Tankkeriturva-hanketta Pekka Laaksonen. Yhteensä kaikkien hankkeiden ja niiden tukitoimien parissa työskentelee kahdeksan henkilöä, joista kolme osa-aikaisesti.

Rehevöitymishankkeiden tavoitteena on vähentää vuosittain Itämereen päätyvän fosforin määrää yhteensä 2500 tonnilla. Hankekohteissa pyritään fosforinpoistoa vedenpuhdistamoilla tehostamaan niin, että puhdistuslaitokselta lähtevän jäteveden fosforipitoisuus on korkeintaan 0,5 mg litrassa. Tankkeriturva-hankkeen tavoite on merkittävästi pienentää suuren öljytankkerionnettomuuden riskiä Suomenlahdella, tämä toteutetaan ENSI-navigointipalvelulla.

Puhdas Itämeri -hankkeet rahoitetaan täysin lahjoitusvaroin. Etenkin Tankkeriturva-hankkeessa merkittävä rooli on ollut myös lahjoituksena saadulla työllä ja palveluilla. Elokuussa järjestettiin ensimmäistä kertaa Club Itämeri Puhdas Itämeri -hankkeiden tukijoille ja sidosryhmille.

Rehevöitymishankkeet

Puhdas Itämeri -rehevöitymishankkeita on tällä hetkellä käynnissä viidessä maassa, yhdeksässä kaupungissa. Yhteensä niillä pienennetään Itämeren vuotuista fosforikuormaa n. 1500 tonnilla.

Pietarissa Keskisen ja Lounaisen puhdistamon fosforinpoiston rakennustyöt ovat valmiit ja laitokset toimivat täydellä teholla. Pietarin Pohjoisella puhdistamolla kemiallisen fosforinpoistoon vaadittavat laitehankinnat sekä rakennus- ja asennustyöt saadaan valmiiksi vuoden 2011 alussa. Pohjoisen puhdistamon laitehankinnoista 50 % maksaa Ruotsin valtion Swedish International Development Agency (SIDA). Pietarin yhdyskuntajätevesien tehostetulla fosforinpoistolla vähennetään Suomenlahden fosforikuormaa reilulla 1000 tonnilla.

Keväällä 2010 käynnistettiin SIDAn rahoittama tekninen selvitys Hatsinan vesilaitoksen ravinteiden poiston tehostamisesta. Selvitys valmistuu lokakuussa 2010, ja sen pohjalta suunnitellaan John Nurmisen Säätiön tukemat Hatsinan puhdistamon fosforinpoistoinvestoinnit. Hankkeella saavutetaan 60 tonnin fosforivähennelmä.

Uusin säätiön kohteista on Viipuri, jonka kanssa sopimus jätevesien fosforinpoiston tehostamisesta allekirjoitettiin elokuussa. Syyskuussa Viipurissa käynnistettiin yhdessä Suomen ympäristöministeriön ja Kemiran kanssa kemiallisen fosforinpoiston koeajot. Koeajojen jälkeen säätiö ja Viipurin vesilaitos rakentavat puhdistamolle pysyvän fosforinpoistojärjestelmän. Asennus- ja rakennustyöt on tarkoitus saada valmiiksi vuoden 2012 alussa. Viipurin vesilaitoksen tehostetulla fosforinpoistolla saadaan vähennettyä itäisen Suomenlahden fosforipäästöjä 20 tonnilla.

John Nurmisen Säätiö on mukana Itämeren kaupunkien liiton (UBC) johtamassa PURE-hankeessa (Project on Urban Reduction of Eutrophication), joka toteutetaan EU:n Itämeriohjelman tuella. Hankkeessa tehdään fosforinpoistoon liittyviä investointeja sekä parannetaan fosforinpoistoa puhdistamoiden käyttöä tehostamalla Valko-Venäjällä, Puolassa, Latviassa ja Virossa. Vuoden 2010 loppuun mennessä PURE-hankkeessa investoidaan Riian jätevedenpuhdistamolla fosforinpoistoa ja lietteenhallintaa tehostaviin laitteisiin. Riassa on tarkoitus investoida fosforinpoiston tehostamiseen myös John Nurmisen Säätiöllä suoralla tuella. PURE-hankkeessa tehdään tekniset selvitykset fosforinpoiston tehostamiseksi viidessä muussa kaupungissa. Näiden selvitysten perusteella Latvian Jurmalassa ja Valko-Venäjän Brestissä investoidaan tehostettuun fosforinpoistoon. Hankkeessa saavutetaan yhteensä noin 400 - 500 tonnin fosforivähennys.

Tankkeriturva-hanke

Tankkeriturva-hankkeen tavoitteena on parantaa Suomenlahden meriliikenteen turvallisuutta ja pienentää öljyonnettomuuden riskiä luomalla ja käyttöön ottamalla ENSI-navigointipalvelu (Enhanced Navigation Support Information). Palvelu edesauttaa tiedonvaihtoa aluksen ja alusliikenneohjauksen välillä mahdollistaen ennakoivan alusliikenteen ohjauksen. Tankkerit puolestaan saavat ENSI-portaalin kautta tarvitsemaansa navigointi-informaatiota. Hankkeen pääyhteistyökumppani on Liikennevirasto. Kaikki yhteistyökumppanit rahoittavat itsenäisesti osallistumisensa hankkeeseen.

Kevään 2010 aikana jatkettiin maista aluksille toimitettavan informaation määrittelyä ja valmisteltiin hankkeen toista työpajaa. Työpajaan kutsuttiin osallistujiksi ENSI-palvelun käyttäjiä (tankkerin päällikkö, alusliikenneohjaaja) ja potentiaalisia navigointi-informaation tuottajia (mm. jäänmurto, agentti, säätiö, karttoitus) sekä teknisiä asiantuntijoita. Capgemini Consultingin pro bono -vetämä työpaja järjestettiin toukokuussa ja siellä määriteltiin ENSI-portaalin sisältö ja pohdittiin sisällön esittämistapaa. Lisäksi loppukevään aikana aloitettiin portaalin käyttöjärjestelmän suunnittelu. Kesäkuussa John Nurmisen Säätiö, Liikennevirasto, Liikenteen turvallisuusvirasto ja Neste Oil allekirjoittivat sitoumuksen Tankkeriturva-hankkeen toteuttamisesta.

Syksyllä 2010 tehtiin suunnitelma hankkeen seuraavasta vaiheesta eli ENSI-palvelun toteuttamisesta ja testauksesta. Alkuvaiheessa ENSI-portaaliin saadaan ainakin sää- ja jäätietoja, jäänmurtotietoja sekä viranomaisten ilmoituksia. Adage Oy lahjoittaa ENSIn käyttöliittymän suunnittelun hankkeelle. ENSI-portaalia on tarkoitus saada testattavaksi tankkereilla keväällä 2011.